

Lietuvos Respublikos Seimo valdybai

2021-04-30

Nr. 54

Lietuvos socialdemokratų partijos
frakcijai

Kopija

Lietuvos Respublikos Seimo
Aplinkos komitetui,
Lietuvos Respublikos Seimo
Kaimo reikalų komitetui,
Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijai,
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministerijai,
Valstybinei augalininkystės tarnybai prie
Žemės ūkio ministerijos,
AB „Lietuvos geležinkeliai“

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AUGALŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-1069 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos augalų apsaugos asociacija išnagrinėjo įstatymo projektą dėl Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo Nr. I-1069 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau - projektas) ir teikia pastabas.

Projektu siūloma nuo 2022 m. liepos 1 d. uždrausti naudoti augalų apsaugos produktus, kurių veiklioji medžiaga yra glifosatas, tvarkant kelių apsaugos juostas, elektros linijas, geležinkelių bėgius, miestų, gyvenviečių ir saugomose teritorijose, išskyrus žemės ūkyje ir naudojimą kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalų naikinimui, kai nėra galimybių panaudoti kitas priemones. Tačiau augalų apsaugos produktų tiekimą rinkai, įskaitant veikliųjų medžiagų ir produktų rizikos vertinimą atsižvelgiant į konkrečias naudojimo aplinkybes, visose Europos Sąjungos valstybėse narėse reglamentuoja 2009 m. spalio 21 d Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (toliau – Reglamentas 1107/2009). Remiantis Reglamento 1107/2009 nuostatomis, atlikus glifosato rizikos vertinimą ir nustatčius, kad glifosato naudojimas yra saugus, buvo priimtas 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/2324, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką pratęsiamas veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo galiojimas ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedas, nuostatomis, buvo pratęstas glifosato naudojimas Europos Sąjungoje iki 2022 m. gruodžio 15 d. Pažymėtina, kad

šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Be to, atkreipiame dėmesį, kad projekto aiškinamajame rašte klaidingai ši data nurodoma kaip glifosato uždraudimo data. Šiuo metu Europos Komisija atlieka glifosato patvirtinimo atnaujinimo paraiškos vertinimą ir sprendimai bus priimami tik atlikus naujus vertinimus, remiantis įprasta ES teisės aktais nustatyta procedūra. Todėl manoma, kad projektas prieštarauja ES teisei, nustatančiai augalų apsaugos produktų tiekimo rinkai procedūras, ir, ignoruojant nustatytas tvarkas, kuria ydingą precedentą.

Pažymėtina, kad aiškinamajame rašte cituojami tyrimai (penki moksliniai tyrimai ir du straipsniai) yra vieni iš 1507 tyrimų, kurie buvo įvertinti peržiūros metu, vieni iš 12 000 mokslinių straipsnių ir tik keletas puslapių iš daugiau kaip 181 911 puslapių informacijos apie šią medžiagą. Projekto aiškinamajame rašte cituojama informacija yra ekspertų įvertinta ir nėra nauja, todėl remiantis tuo nėra pagrindo taikyti Reglamento 1107/2009 69-70 straipsnių nuostatas.

Augalų apsaugos produktų gamintojai investuoja į mokslinius tyrimus ir šiuolaikiškų augalų apsaugos sprendimų paieškas, tačiau šiandien praktiškai pritaikomo ir efektyvaus glifosato pakaitalo nėra. Išlieka galimybė naudoti trijų-keturių herbicidų mišinį, kuriuose būtų veikliosios medžiagos veikiančios vienaskiltės, dviskiltės, vienmetės, daugiametės piktžolės, tačiau tai tik padidintų reikalingų veikliųjų medžiagų naudojimą, skaičiuojant sunaudotos veikliosios medžiagos kiekiu apdorotam plotui. Mechaninės priemonės, tokios kaip piktžolių naikinimas verdančiu vandeniu ar atvira ugnimi, nepritaikomas profesionalioje veikloje, ypač geležinkeliams, ir tai buvo įrodyta ne viename mieste Europos Sąjungoje. Ypač svarbu pabrėžti, kad tuose geležinkelio ruožuose, kur yra likę kreasoto turinčiais mišiniais impregnuoti pabėgiai, ypatingai didelė gaisro tikimybė nepageidaujamos augalinės dangos naikinimui naudojant atvirus ugnies šaltinius. Be to, mechaninis naikinimas labiau taikytinas vienmetėms piktžolėms, nes daugiametės šakniastiebinės piktžolės po trumpo laiko atauga iš šakniastiebių. Cheminis piktžolių naikinimas geležinkelių ruožuose yra daug greitesnis ir ekonomiškėsnis nei bet kuris kitas mechaninio šalinimo būdas.

Visi augalų apsaugos produktai turi būti naudojami saugiai, laikantis nustatyto naudojimo reglamento. Remiantis rizikos vertinimu, glifosato turinčių produktų naudojimas, projekte nurodytais atvejais yra saugus. Glifosatą, kaip saugią veikliąją medžiagą augalų apsaugos produktams, be ES institucijų įvertino kitų pasaulio valstybių tokių, kaip JAV, Kanados, Šveicarijos, Naujosios Zelandijos, Australijos, Brazilijos, Japonijos, Pietų Korėjos, atsakingos agentūros ir pripažino naudojimą saugiu. ES institucijų ir kitų pasaulio valstybių toksikologai nepritarė IARC vertinimui. Nei viena pasaulio valstybių kompetentinga institucija neklasifikuoja glifosato kaip kancerogeniškos veikliosios medžiagos.

Informuojame, kad dar 2018 metais augalų apsaugos produktų gamintojai paskelbė ir įgyvendino laisvanorišką iniciatyvą – sukūrė skaidrumo registrą, kuriame visa informacija ir tyrimai apie glifosatą yra prieinami kiekvienam besidominčiam (<https://www.glyphosate.eu/>).

Prašome įvertinti išdėstytus argumentus, atsižvelgti į kompetentingų institucijų vertinimą ir projektui nepritarti.

Direktorė

Zita Varanavičienė